

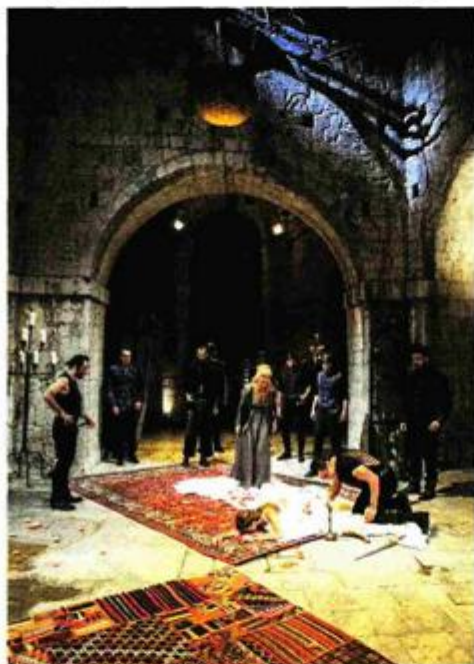
WILLIAM SHAKESPEARE, *OTHELLO*, RED. IVICA BOBAN, DUBROVAČKE LJETNE IGRE

Simbioza pisca, glume i režije

Shakespeareov *Othello*, druga ovogodišnja premijera na Dubrovačkim ljetnim igrama, premijerno izveden na Lovrijencu 20. kolovoza, bolji je od *Kafatarije*. Ne samo zato što predstava nije bila nekome *hommage*, poput *Kafetarije*, nego zato što je redatelj Ivi Boban bio jednako važan pisac teksta koliko gluma i režija. Odlučnost da je Shakespeare razlog predstavi, a glumci umjetnički medij, nisu uspjeli promijeniti ni sugestivni pokušaji hrvatskih liberalnih kazališnih sveznadara koji su u *Othellu* vidjeli ponajprije razizam, a ne sraz ljubavi i ljubomore, zla i dobra, zavisti i mržnje...

Redateljica Ivica Boban prvo je znala što hoće, a onda da nema potrebe na mnogima poželjno moderan način reinterpretirati sve ono što je Shakespeare davno napisao. Nije imala razloga pomalo sapuničarski sadržaj ljubavne tragedije dopisati i „prilagoditi“ našem vremenu primjerenijem seksualno promiskuitetnom i grotesknom, eksplicite to na pozornici izrežirati ili u kakvu eseju pojasniti. Od toga joj je bila važnija višeslojnost tragedije; suočnje dobra i zla, ljubavi i mržnje, ambicije i beskrupuloznosti. Tražila je i raskrinkavala ono što se u našem dobu često promiče i još češće namjerno zaboravlja i kamuflira.

I sam Lovrijenac, tvrđava svojedobno sagrađena za četiri mjeseca, što je danas nezamislivo, njegovi stupovi i volte, kutci i zakutci, njegovi kameni zidovi umiveni svjetlom i sjenom, idealno su mjesto za drame i tragedije, za zločine i razuzdane zabave, tajne i nadanja, poželjno su susrešite gdje se na okupu mogu naći

Zlo i dobro agoni zlosreće

iskonska moć čovjekove prirode i njegova ambicija, njegova potreba da se suoči i ogleda s izazovima kušnje, koja ga usisava i povlači na dno sudbine.

Prepoznavši magičnu moć Lovrijenca scenograf Miljenko Sekulić sukreirao je prostor, intervencije odlično uklopivši i prisposobivši potrebama predstave. Tomu su itekako pridonijeli inspirativni kostimi Doris Kristić, primjerena glazba i videoprojekcije Willema Miličevića, svjetlo Vesne Kolarec, koreografija

Blaženke Kovač Carić, a osobito režija i glumci, koji su živjeli ljudsku dramu, njezina iščekivanja i iznenadnosti, tajnovitost i strah.

Znajući što hoće redateljica je predstavu izrežirala bez „inovativnih“ rješenja i bez patoloških dramaturških intervencija, kakve su u našem suvremenom teatru postale mjera modernosti, kojima inovativci autore teksta, pa bio i Shakespeare, „oslobode“ izvornika. Ivica Boban te je intervencije izbjegla, a gdje nije učinila ih je s razlogom. To su; kako sama u kazališnoj knjižici priznaje, prizor s glumačkom trupom koja u stilu *commedia dell'arte* izvodi „scene raspojasane slavljeničke pučke noći“, zatim „plesni i neverbalni dijelovi predstave“, kao i nekoliko stihova Shakespeareovih ljubavnih soneta, kojima je umnožila sadržaj, obogatila predstavu i dala naslutiti kako će ono što je kadšto komično skončati tragično.

Svoje razloge za predstavu Bobanova je definirala i glumačkom podjelom, koja je urodila više nego dobrim rezultatom. Odabravši Rakanu Rushaidata za Jaga, Dragana Despota za Othella i Anju Đurinović za Desdemonu izbjegla je rezultatsku neizvjesnost i eksperiment. Svaako od to troje glumaca u sebi je pojavom i sadašnjim glumačkim iskustvom na pozornicu donijelo dio sadržaja tragedije.

Dijaboličnost Jaga, njegova mržnja ne samo crnca Othella nego i svakoga tko se nade na putu toj mržnji, ambiciji i naumu, njegovoj osveti i moći, te s druge strane naivnost i dobrotu Desdemone, ljubomora i nesigurnost Othella, koordinate su u kojima se zrcali ideja predstave i agoni koji pokreću zlosreću, skon-

čanje Desdemonina i Othellova života.

Rushaidatova tjelesna krhkost, glumački dar i izražajnost sazdana od maštovitosti, refleksa, jasnoće misli i rečenice, razvidan stav u branjenju uloge, pomogli su da na pozornici u njegovoj interpretaciji Jaga prepoznamo vrhunskog manipulatora koji za sebe kaže da nije ono što jest. Skrivajući svoju pravu prirodu njegov Jago, poput vrhunskog glumca, uvjerljivo laže, spletkari, mrzi i ubija svakoga tko mu se nade na putu do uništenja Othella. Jago je, kako Bobanova u kazališnoj knjižici veli, „slika mnogih koji žele moć i korist bez obzira na žrtve, koje zanima samo vlastita korist. Koji vladaju svijetom.“

Jer je kao mnogi koji vladaju svijetom, jer želi biti više nego što jest, jer mu je ambicija zla veća od bilo čega, za žrtvu je izabrao boljega od sebe, simbol pravednosti i dobra, časnog i hrabrog generala Othella, kojega tjelesnom robusnošću, emotivnom eruptivnošću, slijedeći fatum ljubomore, glumački dojmljivo otjelotvoruje Despot. Tragični krug stradanja, glumački tankoćutno i nadareno upotpunjuje Anja Đurinović glumeći Desdemonu.

U kreativnosti im se glumački pridružuju veoma dobra Ivana Boban (Emilija), u naivnosti uvjerljiv Dado Čosić (Rodrigo), Filip Jurčić (Casio) i tumači ostalih uloga koji su znali zašto su na sceni, što je u današnjem hrvatskom teatru rijetkost ili slučajnost. Riječ je o predstavi kojoj cilj nije bio medijski uspjeh, a umjetnički je uspjela jer je iskreno i kreativno rastvorila krucijalne probleme suvremene stvarnosti.

ANDRIJA TUNJIĆ